

Thought and expectations of nursing students through education and professional

Hemşirelik öğrencilerinin eğitim ve mesleğe yönelik düşünce ve beklentileri

Gülendam Karadağ¹, Sabiha Pekmezci², Esin Sapçı³

¹Faculty of Health Sciences, Department of Public Health Nursing, Gaziantep University, Gaziantep, Turkey

²Vocational Higher School of Health Services, Department of Nursing, Kilis 7 Aralık University, Kilis, Turkey

³Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Gaziantep University, Gaziantep, Turkey

Abstract

This descriptive study was conducted to determine thoughts and expectations of students' through their professions and education. Study sample consisted of 458 nursing students of Health Science Faculty in Gaziantep University. The questionnaire was administered to students who agreed to take part in the study and attended the classes at the time when the study was performed. Data were collected between 24 March-19 April 2014, using a questionnaire which was prepared by searching through the literature. The data obtained was electronically evaluated using frequencies and percentages. According to results of the study; 52% of students preferred nursing because of high possibility of finding a job, 52.2% of students was moderately appreciate to study nursing, and 58.0% of students think nurses are effective members of health care team. In addition, 32.3% of students stated they want to work as a nurse after their graduation. Furthermore, 44.1% of students were worrying about the future of their professions. Students also mentioned about crowded classrooms, insufficient physical conditions of education and low number of instructors. Furthermore, students expressed the expectation of increased standards of their profession and demanded that nursing should be seen as a professional job.

Keywords: Nursing education, student, expectation

Özet

Bu çalışma Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümünde öğrenim gören öğrencilerin eğitim ve mesleğe yönelik düşünce ve beklentilerinin belirlenmesi amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır. Araştırma, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümünde öğrenim gören, çalışmaya katılmayı kabul eden ve anketin uygulandığı günlerde derse devam eden 458 öğrenci ile yapılmıştır. Veriler literatür taranarak oluşturulan soru formu ile 24 Mart-19 Nisan 2014 tarihleri arasında toplanmıştır. Elde edilen veriler bilgisayar ortamında sayı ve yüzde hesaplamaları ile değerlendirilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre öğrencilerin %52.0'sinin iş olanağının iyi olması nedeniyle hemşirelik bölümünü tercih ettiği, %52.2'sinin bu bölümde okumaktan orta düzeyde memnun olduğu, öğrencilerin %58.0'inin hemşireliği sağlık ekibinin bir üyesi olduğunu düşündüğünü, %32.3'ünün mezun olduktan sonra hastanede hemşire olarak çalışmak istediğini, %44.1'inin mesleğin geleceği ile ilgili endişe duyduklarını ifade ettiği tespit edildi. Öğrencilerin hemşirelik eğitimi ile ilgili en çok öğrenci sayısının fazlalığı ve fiziki eğitim koşullarının ve öğretim elemanı sayısının yetersizliğini önemli eğitim sorunları olarak belirttikleri saptandı. Ayrıca öğrencilerin hemşirelik mesleğine yönelik olarak meslek standartlarının artırılması ve profesyonel bir meslek olarak kabul edilmesi gerektiği ile ilgili beklentilerinin olduğu tespit edildi.

Anahtar kelimeler: Hemşirelik Eğitimi, öğrenci, beklenti

Giriş

Çok eski zamanlardan beri bir toplum hizmeti olarak sürdürülen insanların sağlığını geliştirmek ve hastanın bakımını sağlamak isteği bakım etkinliğinin yakın geçmişte meslek haline gelmesiyle ortaya çıkan hemşirelik, kuramsal-bilimsel bilgi temelli uygulama becerileri içeren bir sağlık disiplini (1-4). Günümüzde dünyada ve ülkemizde hemşireliğin sağlık bakım sistemi içinde önemli bir unsur olduğu kabul edilmektedir.

Hemşirelik bakımının bireyin, ailenin ve toplumun sağlığının korunması, geliştirilmesi ve hasta

olduğunda iyileştirilmesinde vazgeçilmez bir yeri ve önemli bir rolü olduğu bilinmektedir (5). Meslek seçimi, meslek seçenekleri arasından bireyin kendisine uygun olana yönelmesidir. Ancak bu yönelişi mesleğin konumu, iş olanakları, yetenek, ilgi, meslek değerleri, ailenin eğitim düzeyi ve geliri, cinsiyet ve hatta medya gibi faktörler etkilemektedir (6-8). İnsan sağlığının korunmasında, iyileştirilmesinde ve geliştirilmesinde önemli bir yeri olan hemşirelik mesleğinin gençler tarafından bilinerek ve istenerek seçilmesi meslek bilincinin oluşumunda önemlidir (9). Meslek bilincinin temeli okul yaşamı sırasında atılır, tüm meslek yaşamı boyunca devam eder ve meslek üyesinin mesleki felsefesinin kristalleşmesini sağlar (10,11).

Correspondence: Gülendam Karadağ Faculty of Health Sciences, Department of Public Health Nursing, Gaziantep University, Gaziantep, Turkey
Tel:+9003423601200 karadag@gantep.edu.tr

Hemşirelik eğitimi, teorik ve uygulamalı öğrenim ve öğretim yaşantılarını içeren bir eğitimidir. Hemşirelik öğrencisi okulda aldığı teorik bilgileri uygulama alanlarında pratik bilgiye dönüştürme çabası içerisinde okul ve hastane/ sağlık ocağı arasında 4 yıllık uygulama ağırlıklı bir eğitim almaktadır (12). Hemşirelik uygulamaları hemşirelik mesleği için olmazsa olmaz becerileri geliştirir ve öğrencilerin mesleği öğrenmeleri için uygun bir ortam oluşturur. Hemşirelik eğitiminin seçilmesinde sosyodemografik faktörlerin önemli olduğu bilinmektedir (13). Sosyal yapı, hemşirenin tutumlarını, hemşirelik uygulamasını ve toplumun hemşireliğe karşı tutumlarını biçimlendirir. Sosyal yapı hemşireliği meslek olarak seçenleri de etkiler. Hemşirelik eğitimine yeni başlayan öğrenciler, bir anlamda toplumun hemşireliğe bakış açısını okula yansıtırlar ve hemşirelik hakkında sınırlı bir anlayışa sahip olabilirler (14).

Hemşirelik eğitimi; hemşirelik uygulamalarına temel oluşturan bilgi, beceri, tutum, davranış, karar verme ve uygulama gücü değerlendirme yenilikleri gelişmeleri izleme gibi mesleki biçimlenmeleri ortaya çıkartmalıdır (15).

Günümüzde üniversiteye girişler çoğu kez, istek ve yeteneklerin dışında rastlantı sonucu gerçekleştiğinden, seçtiği mesleği bilmeden, istemeden okuyan kişi sayısı her geçen gün artmaktadır. Bu nedenle mesleği seçen kişilerin bilinçli olarak seçmeleri, iyi tanımaları, kabullenmeleri ve sevmeleri gerekmektedir (16). Hemşirelik eğitiminde kalitenin artırılması, ileride meslek yaşamında mesleğini severek ve isteyerek yapacak hemşireler yetiştirilmesi ve yaşanan sorunlara çözüm üretilmesi için hemşirelik eğitimi alan öğrencilerin sorunlarının belirlenmesi önem taşımaktadır (17). Bu doğrultuda hemşirelik mesleğini tercih eden öğrencilerin eğitimleri ve mesleğin geleceği ile ilgili düşünce ve beklentilerinin belirleyerek uygun çözümleri bulabilmek amacıyla bu çalışma planlanmıştır.

Gereç ve yöntemler

Bu çalışma 24 Mart-19 Nisan 2014 tarihleri arasında Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümünde öğrenim gören öğrencilerin eğitim ve mesleğe yönelik düşünce ve beklentilerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Çalışma tanımlayıcı olarak yapılmıştır. Araştırmanın evrenini, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümünde öğrenim gören tüm öğrenciler (510) örneklemini ise çalışmaya katılmayı ve anket formunu doldurmayı kabul eden ve anketin uygulandığı günlerde derse devam eden 458 öğrenci oluşturdu (katılım oranı: %89.8). Çalışmaya başlamadan önce Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığı'ndan yazılı izin ve Gaziantep Üniversitesi'nden Etik kurul izni alındı. Öğrencilere araştırma ile ilgili kısa bir açıklama

yapıldıktan sonra sözel olarak araştırmada yer almayı kabul edenler çalışmaya dahil edildi. Verilerin toplanmasında araştırmacıların literatür tarayarak oluşturdukları sosyodemografik özellikler, hemşirelik eğitime ve mesleğin geleceğine yönelik görüşlerini ve beklentilerini içeren 26 soru ve 17 ifadeden oluşan anket formu kullanıldı.

Veriler toplanırken anket formları öğrenciler tarafından bireysel olarak doldurulurken araştırmacılar sınıfta bekledi. Veri toplama formunun doldurulması yaklaşık 10-15 dakika sürdü. Anket formunun öğrenciler tarafından eksiksiz olarak doldurulması sağlandı. Elde edilen veriler bilgisayar ortamında sayı, yüzde hesaplamaları ile değerlendirildi.

Bulgular

Öğrencilerin %71.0'i bayan, %98.5'i bekar, %45.2'sinin annesi, %45.2'sinin babası ilkökul mezunu, %91.7'sinin annesi çalışmıyor, %100.0'ünün babası çalışıyor, %75.3'ünün sosyal güvencesi var, %69.7'sinin ekonomik durumu orta düzeyde, %79.5'inin çekirdek aileye sahip olduğunu ifade ettiği belirlendi. Öğrencilerin %35.4'ünün şu anda devlet yurdunda barındığını, %53.3'ünün burs aldığını, %93.2'sinin şu anda herhangi bir işte çalışmadığını, %60.0'inin aldığı burs ve öğrenim kredisi ile geçimini karşıladığını, %62.9'unun okul başarısının orta düzeyde olduğunu ifade ettiği tespit edildi (Tablo 1).

Öğrencilerin %43.4'ünün 1. sınıfta okuduğu, %52.0'sinin iş olanağının iyi olması nedeniyle hemşirelik bölümünü tercih ettiği, %52.2'sinin bu bölümde okumaktan orta düzeyde memnun olduğu belirlendi. Öğrencilerin %58.0'inin hemşireliği sağlık ekibinin bir üyesi olduğunu düşündüğünü, %32.3'ünün mezun olduktan sonra hastanede hemşire olarak çalışmak istediğini, %44.1'inin mesleğin geleceği ile ilgili endişe duyduklarını ifade ettiği tespit edildi. Öğrencilerin hemşirelik mesleğinin toplum içindeki yeri ile ilgili düşüncelerine bakıldığında %48.2'sinin toplumda hemşireliğin yardımcı meslek olarak görüldüğünü ve küçümsendiğini, %21.8'inin ise mesleğin toplumda saygınlığının olmadığını düşündüklerini ifade ettikleri belirlendi. Öğrencilerin meslekten beklentilerine bakıldığında %41.9'unun mesleki standartlarının yükseltilmesini, %36.9'unun hemşirelik mesleğinin profesyonel bir meslek olarak kabul edilmesi gerektiğini bildirdiği belirlendi. Öğrencilerin %57.4'ünün mesleki yayın takip ettiğini, %56.3'ünün mesleki çalışmalara katıldığını, %55.5'inin kongre/sempozyum gibi mesleki bilimsel toplantılara katılmadığını, %67.5'inin özel dal hemşireliğine ilgi duyduğunu, %67.6'sının hemşirelik derneklerine üye olmayı düşündüğünü, %66.4'ünün lisansüstü eğitim almayı düşündüğünü bildirdi (Tablo 2).

Tablo 1. Öğrencilerin Sosyodemografik Özellikleri

Özellikler	Sayı	%
Cinsiyet		
Kız	271	71.0
Erkek	133	29.0
Medeni durum		
Evli	7	1.5
Bekar	451	98.5
Anne eğitim durumu		
Okumamış	151	33.0
İlkokul	207	45.2
Ortaokul	40	8.7
Lise	47	10.3
Üniversite	13	2.8
Baba eğitim durumu		
Okumamış	43	9.4
İlkokul	207	45.2
Ortaokul	77	16.8
Lise	78	17.0
Üniversite	53	11.6
Anne çalışma durumu		
Çalışıyor	38	8.3
Çalışmıyor	420	91.7
Baba çalışma durumu		
Çalışıyor	458	100.0
Çalışmıyor		
Sosyal Güvence		
Var	345	75.3
Yok	113	24.7
Gelir durumu		
İyi	69	15.1
Orta	319	69.7
Düşük	70	15.2
Aile tipi		
Çekirdek	364	79.5
Geniş	82	17.9
Parçalanmış	12	2.6
Şu anda barındığı yer		
Devlet yurdu	162	35.4
Aile ile	106	23.1
Evde arkadaşlarıyla	146	31.9
Özel yurt	44	9.6
Burs alma durumu		
Evet	244	53.3
Hayır	214	46.7
Çalışma durumu		
Evet	31	6.8
Hayır	427	93.2
Geçimini karşılama durumu		
Aile desteği	160	34.9
Burs ve öğrenim kredisi	275	60.0
Çalışarak	23	5.1
Başarı durumu		
İyi	129	28.2
Orta	288	62.9
Kötü	42	8.9

Öğrencilerin hemşirelik mesleğinin toplum içindeki yeri ile ilgili düşüncelerine bakıldığında %48.2'nin toplumda hemşireliğin yardımcı meslek olarak görüldüğünü ve küçümsendiğini, %21.8'inin ise mesleğin toplumda saygınlığının olmadığını düşündüklerini ifade ettikleri belirlendi. Öğrencilerin meslekten beklentilerine bakıldığında %41.9'unun mesleki standartlarının yükseltilmesini, %36.9'unun hemşirelik mesleğinin profesyonel bir meslek olarak kabul edilmesi gerektiğini bildirdiği saptandı. Öğrencilerin %75.3'ünün okullarda öğretim elemanı sayısının yetersiz olduğunu, %69.8'inin öğrenciler arasındaki iletişimin yetersiz olduğunu, %63.7'sinin öğretim elemanı ve öğrenci arasındaki iletişimin

yetersiz olduğunu, %59.8'inin okul ile hastane arasındaki işbirliğinin yetersiz olduğunu,

Tablo 2. Öğrencilerin Eğitim ve Mesleğe İlişkin Düşünce, Görüşleri

Özellikler	Sayı	%
Bölümü tercih nedeni		
İdealindeki meslek olması	52	11.4
Arkadaş öğretmen ve aile tavsiyesi	93	20.2
Puanı nedeniyle	75	16.4
İş bulma garantisi	298	52.0
Bölümde okumaktan memnuniyet		
Çok	45	9.8
Orta	239	52.2
Az	101	22.1
Hiç	73	15.9
Mesleğe yönelik görüşü		
Sağlık ekibinin bir üyesi	238	58.0
Yardımcı sağlık personeli	23	5.0
Hastaya yardım ve hizmet eden sağlık personeli	149	32.5
Doktorun yardımcısı	48	10.5
Mezuniyet sonrası düşüncesi		
Hemşire olarak çalışmak	148	32.3
Akademisyen olarak çalışmak	60	13.1
Meslekte kariyer yapmak	108	23.6
Başka bir bölüm okumak	74	16.2
Fikrim yok	68	14.8
Mesleğin geleceği ile ilgili görüşleri		
Meslekle ilgili olumlu gelişmeler olacak	187	40.8
Mesleğin geleceğinden endişeliyim	202	44.1
Sağlıkla ilgili yasalar ve sözleşmeli atamalar mesleği olumsuz etkileyecek	69	15.1
Mesleğin toplumdaki yerine yönelik düşünceleri		
Bağımsız işlevleri olan saygın bir meslektir	91	19.9
Yardımcı sağlık mesleğidir ve küçümsenir	221	48.2
Hemşireliğe erkeklerin alınmasıyla saygınlığı artmıştır.	46	10.0
Hemşireliğin toplumda saygınlığı yoktur	100	21.8
Meslekten beklentileri		
Mesleki standartların yükseltilmesi	192	41.9
Profesyonel bir meslek olarak kabul edilmesi	169	36.9
Lisansüstü eğitimin yaygınlaştırılması	70	14.2
Örgütülüğün artırılması	60	16.0
Mesleki yayın takip etme		
Evet	263	57.4
Hayır	195	42.6
Mesleki çalışmalara katılma		
Evet	258	56.3
Hayır	200	43.7
Bilimsel etkinliklere katılma (sempozyum/kongre)		
Evet	204	44.5
Hayır	254	55.5
Hemşirelik derneklerine üye olmayı düşünme		
Evet	310	67.6
Hayır	148	32.4
Lisansüstü eğitim düşünme		
Evet	304	66.4
Hayır	154	33.6

%57.9'unun bu bölümde okuyan öğrencilerin bölümden memnun olmadığını, %46.6'sının okullarda çok fazla gereksiz teorik bilgi aldığını, %43.2'sinin eğitimin kalitesinin düşük olduğunu düşündüklerini ifade ettikleri tespit edildi. Öğrencilerin mesleğe ilişkin düşüncelerine bakıldığında %72.5'inin eğitimde erkeklerle de yer verilmesinin mesleği olumlu etkilediğini, %67.0'sinin hemşireliğin her geçen gün tercih edilir bir meslek olduğunu, %61.7'sinin 5-10 yıl sonra aşırı hemşire sayısından dolayı hemşirelerin işsiz kalacağını,

Tablo 3. Öğrencilerin Hemşirelik Eğitimine ve Mesleğin Geleceğine Yönelik Düşünceleri

İfadeler	Katlıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum
Öğrenci sayısı çok fazla	437 (95.4)	14 (3.2)	6 (1.2)
Uygulama alanlarımız yetersiz	389 (84.9)	41 (9.0)	28 (6.1)
Devletin eğitim politikaları yetersiz	358 (78.2)	76 (16.6)	24 (5.2)
Fiziki koşullar eğitime uygun değil	356 (77.7)	75 (16.4)	27 (5.9)
Eğitimde bölgelerarası eşitsizlikler var	350 (76.4)	75 (16.4)	33 (7.2)
Okullarda eğitmen sayısı yetersiz	345 (75.3)	72 (15.7)	41 (9.0)
Erkeklerin mesleğe ve eğitime olumlu etkisi var	322 (72.5)	80 (17.5)	46 (10.0)
Öğrenciler arasında iletişim yetersiz	320 (69.8)	79 (17.2)	59 (13.0)
Hemşirelik her geçen gün daha tercih ediliyor	316 (67.0)	84 (18.3)	58 (12.7)
Öğretim elemanı ile öğrenci iletişim yetersiz	292 (63.7)	95 (20.7)	71 (15.6)
5-10 yıl sonra hemşireler işsiz kalır	283 (61.7)	120 (26.2)	55 (12.1)
Okul-hastane işbirliği yetersiz	274 (59.8)	152 (33.2)	32 (7.0)
Bu bölümlerde okuyanlar memnun değil	265 (57.9)	153 (33.4)	40 (8.7)
Çok fazla gereksiz teorik bilgi alıyoruz	213 (46.6)	101 (22.0)	144 (31.4)
Eğitimin kalitesi düşük	198 (43.2)	140 (30.6)	120 (26.2)
Mezun olduktan sonra iş bulma konusunda endişeliyim	185 (40.4)	145 (31.6)	128 (28.0)
Hemşireler her zaman rahatlıkla iş bulur	112 (24.5)	171 (38.2)	175 (38.3)

%40.4'ünün mezun olduktan sonra iş bulma konusunda endişelerinin olduğunu, %38.3'ünün hemşirelerin her zaman rahatlıkla iş bulamayacağını, ifade ettiği belirlendi (Tablo 3).

Tartışma

Ülkemizde meslek seçimi çoğunlukla tesadüflere bağlıdır; hemşirelik ve sağlık memurluğunu seçen öğrencilerinde birçoğunun mesleği ve çalışma koşullarını bilmeden geldikleri bilinmektedir (15). Hemşirelik mesleğini seçen öğrenciler toplumun mesleğe bakış açısından etkilenmiş olarak eğitime başlar (18). Ülkemizde yapılan çalışmalarda öğrencilerin sıklıkla kolay iş bulma, açıkta kalmama ve üniversiteye girme gibi kaygılardan bu bölümü tercih ettiği belirtilmektedir (3,7,15,19). Ünlü ve arkadaşlarının (7), Özpancar ve arkadaşlarının (5), Karadağ ve arkadaşlarının (8) Yılmaz ve Karadağ'ın (14), Demiray ve arkadaşlarının (20) çalışmasında öğrencilerin çoğunluğu iş bulma kolaylığı ve garantisi nedeniyle hemşirelik bölümünü tercih ettiği, çalışmamızda da iş bulma garantisinin olması (%52.0) nedeniyle öğrencilerin bu bölümü tercih ettikleri belirlendi.

Bir meslek, toplumun gereksinimlerini karşılamak üzere hizmet verir, toplumun ve insanlığın refahının yükselmesine yardımcı olur (21). Meslekler toplumlardan ayrı olarak düşünülemez. Bir mesleğin önemi, toplumun o mesleğe verdiği önem ile değerlendirilir. Toplumlar, kendileri için hayati öneme sahip olduklarını düşündükleri mesleklerin otoritesini kabul ederler, işlevlerini yürütmesinde bağımsız olmasına izin verirler. Toplum, hemşirelik mesleğini gerek görevleri, gerek yetiştirme biçimi ve gerekse ekonomik ve sosyal yönlerden yeteri kadar tanıyamamaktadır (5,22,23). Ünlü ve arkadaşlarının (7) çalışmasında öğrencilerin çoğunluğunun

hemşirelerin toplumda saygınlığının olmadığını ve küçümsendiğini, Şirin ve arkadaşlarının (19) çalışmasında öğrencilerin toplumun hemşireliğe bakışının olumsuz olduğunu düşündüğünü belirlemişlerdir. Çalışmamızda öğrencilerin çoğunluğunun hemşireliğin toplumda yardımcı sağlık mesleği olarak görüldüğünü ve küçümsendiğini (%48.2) ve hemşireliğin toplumda saygınlığının olmadığını (%21.8) bildirmektedir.

Hemşireliğin sosyolojik özelliklerinin en başında cinsiyet faktörü gelir (14,20,24). Hemşirelik tüm dünyada kadınların baskın olduğu mesleklerden biridir (23). Dünyada ve Türkiye'de hemşirelik mesleğine bakış açısı her geçen gün değişmekte ve gelişmektedir (24). Günümüzde hemşirelik gelişmiş ülkelerde her iki cinsiyet tarafından da uygulanabilmekte ve erkek hemşireler her geçen gün artmaktadır. Türkiye'de ise 25/04/2007 tarihinde Hemşirelik Kanunu'nda değişiklik yapılmış ve bu değişiklikte 2007-2008 yılı itibari ile Hemşirelik Yüksekokulları ve Sağlık Yüksekokullarının Hemşirelik Bölümlerine kız öğrencilerle birlikte erkek öğrenciler de alınmaya başlanmıştır (23,25,26). İkinci ve arkadaşlarının (23) çalışmasında erkek hemşirelerin mesleğe katılmalarının hemşireliğin toplumsal statüsünü arttıracığını, Yılmaz ve Karadağ'ın (14) çalışmasında mesleğin kalitesini arttıracığını, Ünsal ve arkadaşlarının çalışmasında (24) ise erkek hemşirelerin mesleğe katılmalarının olumlu bir gelişme olduğunu düşünen öğrencilerin çoğunluğundadır (14,23,24). Çalışmamızda öğrencilerin büyük çoğunluğunun (%72.5) mesleğe ve eğitime erkeklerin katılmasının mesleğin geleceğine olumlu etkisinin olacağını ifade ettikleri belirlenmiştir. Ülkemizde hemşirelik mesleğinin ilerlemesi,

statüsünün yükseltilmesi için mesleğin tam anlamıyla uygulanıp yerine getirilmesi önemlidir (18). Çalışmamızda öğrencilerin mesleğe yönelik görüşlerine bakıldığında büyük çoğunluğu hemşirelik mesleğini sağlık ekibinin bir üyesi (%58.0) ve insanlara hizmet ve yardım eden bir meslek olarak gördüklerini ifade etmişlerdir. Tunç ve arkadaşlarının (27), Andsoy ve arkadaşlarının (18) çalışmasında öğrencilerin çoğunlukla hemşirelik mesleğini hastalara yardım eden ve hizmet eden kişi, Özpancar ve arkadaşlarının (5) çalışmasında sağlık ekibinin etkin bir üyesi, Koç ve arkadaşlarının (28) çalışmasında ise doktorun yardımcısı olduğunu ifade ettikleri saptanmıştır.

Hemşirelik eğitiminin amacı üniversitenin özgür ortamında öğrencide bireysel, etik, sosyokültürel, profesyonel ve entelektüel gelişimi destekleyerek hemşirelik rol ve işlevlerini etkin biçimde yerine getiren gelişmiş insan ve gelişmiş meslek üyelerinin yetişmesidir (7,29,30). Hemşirelik eğitiminde istendik davranışların kazandırılabilmesi içinde, teorik ve uygulamalı eğitim birlikte yürütülmelidir. Bununla beraber eğitimde çeşitli sorunlar yaşanmaktadır. Özellikle öğretim elemanı sayısı ve niteliğindeki yetersizlik, uygulama alanlarının kısıtlılığı ve uygunsuzluğu ve okulların fiziki koşullarının ve araç gerecin yetersizliği önemli hemşirelik eğitimi sorunlarındandır. Öğrencilerin hemşirelik eğitime yönelik düşüncelerine bakıldığında tamamına yakınının okullarda öğrenci sayılarının fazlalığı (%95.4), sırasıyla uygulama alanlarının yetersizliği (%84.9), devletin eğitim politikalarının yetersizliği (%78.2), fiziki koşulların eğitime uygunsuzluğu (%77.7), eğitimde bölgelerarası eşitsizlikler (%76.4), öğretim elemanı yetersizliği (%75.3) olduğunu ifade etmiştir. Çelikkalp ve arkadaşlarının (31) çalışmasında öğrencilerin en çok öğretim elemanının ve eğitim araç gereçlerinin yetersizliğini, Baykal ve arkadaşlarının (26) çalışmasında ise fiziki koşulların yetersizliğini sorun olarak dile getirdikleri belirlenmiştir.

Çalışmamızda öğrencilerin mezun olduktan sonra en çok hemşire olarak çalışmayı (%32.3) ve akademik kariyer (%23.6) yapmayı düşündüklerini ifade ettikleri belirlendi. Akgün Kostak ve arkadaşlarının (32), Nazik ve Arslan'ın (3) çalışmasında öğrencilerin çoğunluğunun mezun olduktan sonra hemşire olarak çalışmayı, Şirin ve arkadaşlarının (19) çalışmasında akademik kariyer yapmayı, Dinç ve arkadaşlarının (16), Yılmaz ve Karadağ'ın (14) çalışmasında akademisyen olmayı istediklerini belirlenmiştir.

İş bulma kolaylığı ve özel kurumlarda çalışma olanağı nedeniyle hemşirelik mesleği gün geçtikçe daha çok tercih edilmektedir. Ancak son yıllarda hemşirelik bölümlerine fazla sayıda öğrenci alınması hemşire adaylarının gelecekteki mesleğin konumu ve çalışma koşulları ile ilgili kaygılar yaşamasına neden olmaktadır. Dereli ve Kabataş'ın (33), Gündüç Tüfekçi

ve Yıldız'ın (34) çalışmasında öğrencilerin yarıdan fazlasının iş bulma konusunda endişe yaşadığı belirlenmiştir. Çalışmamızda öğrencilerin %67.0'sinin hemşirelik bölümünün her geçen gün daha fazla tercih edildiğini ancak bununla birlikte %61.7'sinin 5-10 yıl sonra hemşirelerin işsiz kalacağını düşündüğü, %40.4'ünün mezun olduktan sonra iş bulma konusunda endişe duyduğunu ifade ettiği belirlendi.

Sonuç ve Öneriler

Çalışmamız sonucunda öğrencilerin hemşirelik bölümünü iş bulma garantisi nedeniyle tercih ettiği, bu bölümde okumaktan orta düzeyde memnun olduğu, mezun olduktan sonra hemşire olarak çalışmayı, lisansüstü eğitimi ve hemşirelik derneklerine üye olmayı düşündüğü belirlendi. Öğrencilerin hemşirelik mesleğini sağlık ekibinin bir üyesi olduğunu düşündüğü, ancak toplumdaki statüsünün düşük olduğunu ve eğitime erkeklerin katılmasının mesleğin gelişimine olumlu etkisinin olacağını düşünenlerin sayısının çoğunlukta olduğu saptandı. Yine öğrencilerin mezun olduktan sonra iş bulma ile ilgili endişelerinin olduğu, mesleğin gelecekte rahatlıkla iş bulamayacağını düşündüğü belirlendi.

Öğrencilerin hemşirelik eğitimi ile ilgili en çok öğrenci sayısının fazlalığı ve fiziki eğitim koşullarının, uygulama alanlarının ve öğretim elemanı sayısının yetersizliğini önemli eğitim sorunları olarak belirttikleri saptandı. Ayrıca öğrencilerin hemşirelik mesleğine yönelik olarak meslek standartlarının arttırılması ve profesyonel bir meslek olarak kabul edilmesi gerektiği ile ilgili beklentilerinin olduğu tespit edildi.

Bu sonuçlar doğrultusunda şu öneriler getirilebilir; Okullarda alanında uzman, nitelikli öğretim elemanı sayısının artırılması, fiziki olanakların geliştirilmesi, öğrencilerin hemşireliğe ilişkin algılarının olumlu yönde değiştirilmesine yönelik olarak eğitimcilerin eğitim süresince hemşireliği tanımlarında rol modeli olması gereklidir. Hemşirelik öğrencilerinin hemşireliğin sosyal statüsü ve gelecekte toplumda edinecekleri yer konusunda sahip oldukları olumsuz yargıları giderici eğitim çalışmalarına yer verilmelidir. Ayrıca; hemşirelik eğitimi ve mesleğinin geliştirilmesi için mesleğin isteyerek tercih edilmesi amacıyla üniversiteye hazırlanan öğrencilere mesleği tanıtmaya programlarının veya projelerinin yapılması ve bunların zaman içerisinde tekrarlanması önerilebilir.

Kaynaklar

1. Gözüm S, Gündüç Tüfekçi F, Çapık C. Hemşirelik Yüksekokulu mezunlarının okulları ve meslekleri ile ilgili görüşleri ve mezuniyet sonrası profilleri. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi 2014;17:1:32-39.
2. Karadağ G ve Uçan Ö. Hemşirelik eğitimi ve kalite. Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi 2006; 1(3):42-51.

3. Nazik N, Arslan S. Hemşirelik mesleğinin geleceği: Öğrencilerin beklentileri. *Bozok Tıp Dergisi* 2014;4(1):33-40.
4. Taylan S, Alan S, Kadioğlu S. Hemşirelik rolleri ve özerklik. *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi* 2012;14(3):66-74.
5. Özpancar N, Aydın N, Akansel N. Hemşirelik 1. sınıf öğrencilerinin hemşirelik mesleği ile ilgili görüşlerinin belirlenmesi. *C.Ü. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi* 2008;12(3):9-17.
6. Brown, D. The role of work and cultural values in occupational choice, satisfaction, and success: a theoretical statement. *Journal of Counseling & Development* 2002; 80(1): 48-56.
7. Ünlü S, Özgür G, Babacan Gümüş A. Hemşirelik Yüksekokulundaki öğrencilerin hemşirelik mesleği ve eğitimi ile ilgili görüş ve beklentileri. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi* 2008;24(1):43-56.
8. Karadağ G, Parlar Kılıç S, Ovayolu N, Ovayolu Ö, Kayaaslan H. Öğrenci hemşirelerin klinik uygulamada karşılaştıkları güçlükler ve klinik hemşireler hakkındaki görüşleri. *TAF Prev Med Bull* 2013;12(6):665-672.
9. Buzlu S, Kutlu Y. İstanbul Üniversitesi Florence Nigthingale Hemşirelik Yüksekokulu öğrencilerinin hemşireliğe ve mezuniyet sonrasında ilişkin düşünceleri. *Uluslararası Katılımlı IV. Ulusal Hemşirelik Eğitimi Sempozyumu Kitabı*, Kıbrıs, 10-12 Eylül, 1997;64-68.
10. Manninen E. Changes in nursing student's perceptions of nursing as they progress through their reeducation. *Journal of Advanced Nursing* 1998;27(2): 390-398.
11. Eşer İ, Khorshid L, Denat Y. Hemşirelik mesleğini algılamada ilk klinik uygulamanın etkisi. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi* 2008;24(1):15-26.
12. Aydın MF, Argun MŞ. Bitlis Eren Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu hemşirelik bölümü öğrencilerinin hastane uygulamalarından beklentileri ve karşılaştıkları sorunlar. *Acıbadem Sağlık Bilimleri Dergisi* 2010;1(4):209-213.
13. İlhan Erkal S, Yalçın AS, Sancar B. Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin ebelik ve hemşirelik bölümünü seçme nedenleri. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi* 2012;1(1):73-90.
14. Yılmaz M, Karadağ G. Erkek öğrenciler hemşireler hemşirelik mesleğini nasıl algılıyor? *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi* 2011;4(1):21-28.
15. Beydağ KD, Gündüz, Gök Özer F. Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin eğitimlerine ve mesleklerine bakış açıları, meslekten beklentileri. *Pamukkale Tıp Dergisi* 2008;1(3):137-142.
16. Dinç S, Kaya Ö, Şimşek Z. Harran Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin hemşirelik mesleği hakkındaki bilgi, düşünce ve beklentileri. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi* 2007;10(1):1-9.
17. Çelik S, Şahin E, Dadak F, Sıdal SG, Akyüz F. Hemşirelik öğrencilerinin mesleki güdülenme düzeyleri ve etkileyen faktörler. *Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi* 2014;1(2):46-56.
18. Andsoy II, Güngör T, Bayburtluoğlu T. Karabük Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin hemşireliği tercih etme nedenleri ve mesleğin geleceği ile ilgili görüşleri. *Bahkesir Sağlık Bilimleri Dergisi* 2012;1(1):124-130.
19. Şirin A, Öztürk R, Bezci G, Çakar G, Çoban A. Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimi ve mesleği uygulamaya yönelik görüşleri. *Dirim Tıp Gazetesi* 2008;83(2):69-75.
20. Demiray A, Bayraktar D, Khorshid L. Erkek hemşirelik öğrencilerinin hemşireliği seçme nedenleri ve bu mesleği seçme nedeniyle yaşadıkları Sorunlar. *International Journal of Human Sciences* 2013;10(1):1440-1455.
21. Velioglu P. Hemşirelik Eğitiminde Temel Kavramlar. *Türk Hemşireler Dergisi* 1988;38(3-4):13-16.
22. Eskimez Z, Gürsel Öztunç G, Alparslan N. Öğrencilerin hemşirelik mesleğine ilişkin görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi* 2008;15(1):58-67.
23. Ekinci M, Dikici İC, Derya M, Andsoy II, Dinç S, Şahin AO. Mühendislik bölümünde öğrenim gören erkek öğrencilerin erkek hemşirelere karşı bakış açıları. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi* 2014;3(1):632-645.
24. Ünsal A, Akalın İ ve Yılmaz V. Farklı meslek çalışanlarının erkek hemşirelere ilişkin görüşleri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi* 2010;7(1):420-431.
25. Çınar Yücel Ş, Kocaçal Güler E, Khorshid L, Eşer İ. İki farklı eğitim sistemi ile öğrenim gören hemşirelik son sınıf öğrencilerinin hemşirelik mesleğini algılama durumlarının karşılaştırılması. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi* 2011;27(3):1-8.
26. Baykal Ü, Timuçin A, Özel S. Bir Hemşirelik Yüksekokulunda öğrenim gören ilk erkek öğrencilerin hemşirelik mesleğine ve eğitimine ilişkin görüşleri. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi* 2010;7(3):48-55.
27. Tunç G, Akansel N, Özdemir A. Hemşirelik ve sağlık memurluğu öğrencilerinin meslek seçimlerini etkileyen faktörler. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi* 2010;3(1):24-31.
28. Koç Z, Sağlam Z. Lise son sınıf öğrencilerinin hemşirelik mesleğine ilişkin görüşleri ve mesleği seçme durumlarının belirlenmesi. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi* 2009;12(3):1-11.
29. Erdoğan GY. Hemşire öğrencilerin içinde bulunduğu koşulların eğitimlerine yansımaları. 6. Ulusal Hemşirelik Öğrencileri Kongresi "Uluslararası Katılımlı" Bildiri Özet Kitabı, 27-29 Haziran 2007, İstanbul Türkiye.
30. Bektas H. Hemşirelik öğrencilerinin kuramsal ve uygulamalı eğitimde yaşadıkları güçlükler ve öğretim elemanlarından beklentileri. *Hemşirelik Forumu Dergisi* 2004;7(2):45-54.
31. Çelikkalp Ü, Aydın A, Temel M. Bir Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü öğrencilerinin aldıkları eğitime ilişkin görüşleri. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi* 2010;3(2):2-1429.
32. Akgün Kostak M, Akarsu Ö, Ergül GD. Edirne Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Profili Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi 2012;7(19):39-59.
33. Dereli F, Kabataş S. Sağlık Yüksekokulu son sınıf öğrencilerinin iş bulma endişeleri ve umutsuzluk düzeylerinin belirlenmesi. *Yeni Tıp Dergisi* 2009;26:31-36.
34. Güdücü Tüfekci F, Yıldız A. Öğrencilerin hemşireliği tercih etme gerekçeleri ve gelecekleri ile ilgili görüşleri. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi* 2009;12(1):31-37.

How to cite:

Karadağ G, Sapçı E, Pekmezci S. Thought and Expectations of Nursing Students Through Education and Professional. *Gaziantep Med J* 2015; 21 (1): 26-31.